

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

Caput centesimum sexagesimum. Idolorum eversio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

mala. Et quis est qui vobis noceat, si boni amulatores fueritis? Sed & si quid patimini propter iustitiam, beati. Timorem autem eorum ne timueritis, & non conturbemini. Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris, parati semper ad sanctificationem omni poscenti vos rationem de ea qua in vobis est, spe; sed cum modestia & timore, conscientiam habentes bonam, ut in eo quod detrahunt vobis, confundantur, qui calumniantur vestram bonam in Christo conversationem. Melius est enim benefacientes (si voluntas Dei velit) pati, quam malefacientes; quia & Christus semel pro peccatis nostris mortuus est, iustus pro iniustis, ut nos offerret Deo.

CAPUT CLX.

Idolorum everfio.

ISA. 2. 17, & seq. Et incurvabitur sublimitas hominum, & humiliabitur altitudo virorum, & elevabitur Dominus solus in die illa; & idola penitus conterentur; & introibunt in speluncas petrarum, & in voragine terrae, à facie formidinis Domini, & à gloria majestatis ejus, cum surrexerit percutere terram. In die illa projiciet homo idola argenti sui, & simulacra auri sui, quae fecerant sibi ut adoraret, talpas & vespertilioes.

ISA. 17. 7, 8. In die illa inclinabitur homo ad factorem suum, & oculi ejus ad sanctum Israël respicient: & non inclinabitur ad altaria quae fecerunt manus ejus, & quae operati sunt digiti ejus; non respiciet lucos & delubra.

ISA. 19. 1. Ecce Dominus ascendet super nubem levem, & ingredietur Aegyptum; & commovebuntur simulacra Aegypti à facie ejus. Et Ezech. 30. 13.

ISA. 30. 22. Et contaminabis laminas sculptilium argenti tui, & vestimentum conflatis auri tui, & disperges ea sicut immunditiam menstruatae.

ISA. 31. 7. In die illa abjiciet vir idola argenti sui, & idola auri sui, quae fecerunt vobis manus vestrae in peccatum.

ISA. 46. 1, 2. Constructus est Bel, contritus est Nabo: facta sunt simulacra eorum bestiis & jumentis, onera vestra gravi pondere usque ad lassitudinem. Contabuerunt & contrita sunt simul; non potuerunt salvare portantem, & anima eorum in captivitatem ibit.

OSE. 2. 16, & seq. Et erit in die illa, ait Dominus, vocabit me, Vir meus: & non vocabit me ultra, Baali. Et auferam nomina Baalim de ore ejus, & non recordabitur ultra nominis eorum.

OSE. 14. 9. Ephraim, quid mihi ultra idola? ego exandiam & dirigam eum ego

ACT. 19. 24, & seq. Demetrius enim quidam nomine, argentarius, faciens ades argenteas Diana, praestabat artificibus non modicum quantum: quos convocans, & eos qui hujusmodi erant opifices, dixit, Viri, scitis quia de hoc artificio est nobis acquisitio: & videtis, & auditis quia non solum Ephesi, sed pene totius Asia, Paulus hic suadens avertit multam turbam, dicens quoniam non sunt Dii, qui manibus fiunt. Non solum autem haec periclitabitur nobis pars in redargutionem venire, sed & magne Dianae Templum in nihilum reputabitur; sed & destrui incipiet majestas ejus, quam tota Asia & orbis colit.

Eusebius De vita Constantini, libr. 3. cap. 54. Πάντα μὲν δὲ ταῦτα σωτηριῶν εἰς δόξαν τοῦ σωτῆρος διωάμεως βασιλέως διαπεπραγμένον: καὶ τὸ μὲν αὐτῷ σωτῆρα θεὸν ἀδελφὸν διέπειλιν γράσειον· τίω δὲ γὰρ ἦν ἰδὼν δευσιδάμωνα πλάνην παντοῖος ἐξήλιχε ἑσποῖς· ἐνθεν εἰκότως ἐγμνῆτο μὲν αὐτοῖς ἦν κατὰ πόλιν νεῶν τὰ θεοπέλαγα, θυεῖν ἔρημα γυνώμενα βασιλέως θεοσπύρισμα· ἔπειτα δὲ ἡ εἶπα τοῖς ὁσέφοις εἶρη, ἦν χαλυπῆσον ἀραροεὺνδρον ἐφείρετο· ἀλλῶν δὲ σμινὰ χαλκοῦρηματα, ἐφ' οἷς ἡ ἦν παλαιῶν ἀπάτη μακεσῖς ἐσημολεγαῖτο γρόνοις, ἐκδηλα τοῖς πᾶσιν ἐν ἀγοραῖς πᾶσαις ὁ βασιλέως πόλιος θεοσπύρισμα· ὡς εἰς ἀγγλῶνα θεῶν θεοσπύρισμα τοῖς ὁσέφοις. ὡδὲ μὲν τὸ πύθιον, ἐπέφθη δὲ τὸ σμινθιον, ἐν αὐτῷ δὲ ἰπποδρομίῳ τοῦς ἐν δελφοῖς ἔπιπιδας. τὰς δὲ ἑλικωνίδας μούσας ἐν παλατῶν ἐπληροῦτο δὲ δὲ ὄρου πᾶσα ἡ βασιλέως ἐπάνωμος πόλις, ἦν κατὰ πᾶν ἔθνος ἐντέροις χαλκοῦ φιλοκαλίας ἀφιεσπυρίων. οἷς θεῶν ὀνόμασι πλείστας ὄσας ἐκατόμβας, ὀλοκαύτοις τε θυσίας εἰς μάτμον ἀποδόντες μακεσῖς αἰῶσιν οἱ τῶν πλάνην νεοσπύρισμα, δὲ ποτε θεοσπύρισμα ἐγνώσαν. ἑτοιμοῖς αὐτοῖς ἀθύρμασιν ἔπι

Gggg

ut abietem virentem: ex me fructus tuus inventus est.

Mich. 5. 12, 13. Et perire faciam sculptilia tua, & statuas tuas de medio tui: & non adorabis ultra opera manuum tuarum: & evellam lucos tuos de medio tui.

Soph. 1. 4, & seq. Et extendam manum meam super Judam, & super omnes habitantes Jerusalem, & disperdam de loco hoc reliquias Baal, & nomina adituorum cum sacerdotibus, & eos qui adorant super tecta militiam cali, & adorant, & jurant in Domino, & jurant in Melchom. Et qui avertuntur de post tergum Domini, & qui non quaesierunt Dominum, nec investigaverunt eum.

Soph. 2. 11. Horribilis Dominus super eos, & attenuabit omnes Deos terra.

Zach. 13. 1, 2. In die illa erit fons patens domui David, & habitantibus Jerusalem, in abluitionem peccatoris & menstruata. Et erit in die illa, dicit Dominus exercituum, disperdam nomina idolorum de terra, & non memorabuntur ultra.

γέλωτι καὶ πικρῶν ἢ ὀδυρόντων βασιλείας παρεμύδου. Ἰσμοὶ δὲ τὰ καὶ οἰοὶ μύθων τοῖς γενομένοις, ἔργον ὑφάρμακον ἦσαν ἑβραϊστίαι. Hac omnia ad salutaris virtutis gloriam conferens agebat Imperator. Et Deum quidem sospitorem suum hac ratione colere perseverabat. Ethnicorum vero superstitionum errorem omnibus modis convincebat. Unde Templorum, que in Urbe erant, vestibula merito nudabantur, valvis jussu Imperatoris detractis. Aliorum etiam tectum, quod in summo erat, ablati tegulis corrumpebatur. Aliorum auguste effigies enea, quibus majorum error jam inde a vetustis temporibus gloriabatur, per fora regie Urbis in omnium conspectu ponebantur: ita ut turpe spectaculum videntibus præberent, hic quidem Pythius, illic Sminihus: in ipso vero Hippodromo Tripodes Delphici, & Muses Helionides in Palatio. Tota vero Urbs, Imperatori cognominis, referta erat simulacris æneis, summa industria elaboratis, que per omnes gentes fuerant consecrata: quibus Deorum nomina gerentibus postquam complures hecatombas & holocausta homines erroris morbo laborantes per multa secula immolaverant, sero tandem sapere didicerunt: cum his ipsis Imperator, sic tanquam ludicris, ad visum spectantium & oblectamentum esset usus. Vincti igitur Dii illi fabularum jam effatiarum, ciliicis contecti advehebantur. Vide & cap. 55, & 56.

Eusebius De vita Constantini, libr. 3. cap. 57. Πάντες δὲ οἱ ἄνθρωποι δεσποταίους, & ἔλαττον τῆς ἀπορίας πάντως αὐτοῦ ὄψαν ὀδυρόντες, ἢ ἂν ἀπανταχοῦ νεῶν τε καὶ ἱερῶν ἔργων θεοφόροι πῶς ἐρημίαν, οἱ μὲν τῶν σωματικῶν παροξύνοντες λόγῳ, οἱ δὲ οἱ καὶ τὸ μὴ ἔσθαι τῶν τῆς ζωῆς πάσης κατεργασίαν μεταπομπῆς. ἐγέλων τε καὶ κατεγέλων ἢ πάσαι νομιμασίαι αὐτοῦ θεῶν. Quicunque vero superstitionibus antea impliciti tenebantur, errorem suum convictum cum oculis ipsi sui cernerent, & omnium ubique Templorum ac simulacrorum vastitatem reipsa intuerentur, hi quidem ad salutarem doctrinam confugiebant: illi, etsi id nequam faciebant, avitam tamen vanitatem damnabant, eosque quos olim Deos esse existimaverant, ludibrio ac derisui habebant.

Eusebius De vita Constantini, libr. 4. cap. 23. Οὐτο μὲν οὐδὲ αὐτοῦ τῶν ἐναντιῶν ἱερέων θεῶν καὶ θεῶν δὲ τοῖς ὑπὸ τῆν βασιλείων ἀρχῆν ἰσμοῖς τε καὶ στρατιωτικῶν, πύλαι ἀπεκλείοντο εἰδωλολατρίας, θυσιῶν τε ἑσπερῶν ἀπηγορεύετο πᾶς. Sic ipse quidem Deo suo sacra faciebat: univere vero cunctis plebeis & militibus Imperio Romano subditis idolorum cultus oclusa erant fores, & omnis sacrificandi mos vetitus erat.

Et cap. 25. Ἐκθεν εἰκότως ἐπαλλήλοισι τε νόμοις καὶ διατάξεσι τοῖς πᾶσι διακρίετο μὴ

Ἰδὲν εἰδώλοισι, μὴ κεντρία ἀδελφείῳ, μὴ
ἑοικῶν ἑταροῦσι ποιεῖσθαι. Unde merito cre-
bris legibus & constitutionibus vetitum erat
universis, ne idolis sacrificarent, ne oraculo-
rum responsa sectarentur, neve simulacra eri-
gerent. Et Paulus Orosius libr. 7. cap. 28.

Nicephorus libr. 7. cap. 46, & 49.
Imp. Constantius Aug. ad Magdalia-
num. Cod. Theod. libr. 16. Tit. 10. Cesset
superstitio sacrificiorum, sacrificiorum abolea-
tur insania. Nam quicumque contra legem
divi Principis parentis nostri, & hanc nostra
mansuetudinis iussione ausus fuerit sacrificia
celebrare, competens in eum vindicta, & pra-
sens sententia exeratur.

Imp. Constantius Aug. ad Taurum.
Cod. Theod. libr. 16. Tit. 10. Placuit om-
nibus locis, atque urbibus universis claudī
protinus Tempa, & accessu vetitis omnibus
licentiam delinquendi perditis abnegari. Vo-
lumus etiam cautos sacrificiis abstinere. Quod
si quis aliquid forte huiusmodi perpetraverit,
gladio ultore sternatur. Facultates etiam per-
emti, sicut decernimus vindicari; & similiter
affligi rectores provinciarum, si facinora vin-
dicare neglexerint.

Idem Aug. & Julianus Caesar, ibidem.
Pana capitis subjugari precipimus eos quos
operam sacrificiis dare, vel colere simulacra
constiterit.

Theodoretus Ecclesiasticae Historiae
libr. 5. cap. 21. Ὁ ἵ πρὸς Αὐτὸν κατὰ τῆς
ἐκκλησιαστικῆς πλάνης μετῴπισται τὴν ἀποδοῦναι, &
νόμοις ἑραρῆς ἅ τῶν εἰδώλων τιμὴν καὶ ἀ-
λυθῆναι κελούσων. Κωνσταντῖνον μὲν γὰρ ὁ
μέγας, ὁ πάσης ἀξιώτατος εὐσεβίας, ἀεὶ ὡς
εὐσεβεία τὴν βασιλείαν κοσμησας, & τὴν
οἰκουμένην ἐπὶ μακροῦν ὄψεσιν, τὸ μὲν ὅτις
δαίμοσι θεῶν παντάπασιν ἀπηγόρευσε πύς
ἢ τέτατον ναοὺς ἢ κατέλυσεν, ἀλλ' ἀβάτοις
ἐπὶ ἀρεταῖς, καὶ μὲν τοῖς καὶ τύπου παίδος
τοῖς πατριώταις ἠκολούθησαν ἰχνησιν. Ἰουλιανὸς
δὲ ἀνενόησται τὴν ἀσέβειαν, καὶ τῆς παλαίας
ἑραπείας ἐξῆλθε τὴν φλόγα. Ἰουλιανὸς δὲ
τὴν βασιλείαν ὄψαλαβων, πάλιν τὴν ἑρ-
εἰδώλων ἐνώλησε θεοσπίαν. Καὶ οὐαλιν-
πνιατὸς ἢ ὁ μέγας τοιοῦτο κερκερῆσθαι νό-
μοις ἴθουε τὴν ἐνεργῆσαι. Ὁ δὲ ἄλλος πᾶσι
μὲν τοῖς ἀλλοῖσι ἐπέσειε θεοσπίαν ἢ βου-
λοῦντο, & ἅ τῶν θεοσπίων θεοσπίων. Μό-
νοισι ἢ πολέμοιο διετέλεθ' ὅτις ἑρ-
καρμαχοῦσι δολοῦνται. Πάντα γοῦν τὸν τῆς
καίνα βασιλείας χρόνον, καὶ τὸ ἐπιβόμοιο
ἠπείθε πύρ. Καὶ ἀποδοῦναι καὶ δυοῖας ὅτις εἰδὼ-
λοῖς ἀρεταῖσιν, & τὰς δημοδοσίας κατὰ
τὴν ἀρετὴν ἐπέτελοσιν. Καὶ οἱ τὰ διοῦσιν
ἅ ὄρνια ἰερατοῦ μὲν ἑρ-
αίσιδων ἑρα-
ρον, τῶν κωίας δεσποῦντες, & μαμῶσπις,
καὶ βακχόδοτες, & ἅ ἀλλὰ δεσποῦντες, ἃ τὴν
τὴν διδασκαλῶν πανήρυειν δηλοῦν. ἅ τὰ πάν-
τα διοδοῦσθαι ἐνεργῶν, ὁ πρὸς τὸ βασιλεῦς,
ἀρεταῖσιν τὴν ἀνείνασται καὶ λῆθη παρῆδων.
GGGG JJ

Sanctus...
antini, libr. 4.
titini, libr. 4.
ἐπαλλοῦσιν τὴν
δεκαλόστον μὲν

Fidelissimus autem Imperator adversus errorem Ethnicorum studium suum convertit, & leges scripsit, quibus idolorum sana dirui jubebat. Magnus enim Constantinus, omni laude dignissimus, qui primus imperium pietate exornavit, cum orbem universum insanientem videret, omnino vetuerat ne quisquam Demoniis sacrificaret: eorum vero non destruxerat sana, sed adiri vetuerat. Ac paterna quidem vestigia filii ejus sunt persecuti. Julianus vero impietatem instauravit, & pristini erroris flammam suscitavit. At Jovianus postquam capessivit Imperium, rursus idolorum cultum interdixit. Et magnus Valentinianus iisdem legibus usus Europam rexit. Valens autem ceteris quidem omnibus permisi, religiosum quem vellet cultum persequi, & quos colerent ceremoniis placare: solos eos oppugnare non desistit, qui Apostolica dogmata propugnarent. Quamdiu ergo rerum potitus est, ignes ad altaria accendebantur; & libamina ac sacrificia offerebant idolis, & in foro publica convivia agitabant. Et qui Bacchi erant initiati sacris, cum pellibus caprinis cursitabant, canes discerpentes, furentes, & bacchantes, aliaque agentes, que magistri ipsorum celebritatem notant. Hac omnia cum fidelissimus Imperator Theodosius reperisset, radicibus sustulit, & oblivioni mandavit. Et Idatius in Fastis consularibus, Theodosio Aug. II. & Cynegio, Coss. Zosimus Hist. libr. 4.

Prudentius contra Symmachum libr. 2. sic Honorium Augustum alloquitur.
Arripe dilatam tua, Dux, in tempora famam;
Quodque patris superest, successor laudis habeto.

Ille Urbem vetuit taurorum sanguine tingui,
Tu mortes miserorum hominum prohibeto litari.

CAPUT CLXI.

Judæorum pertinacia, perfidia, & cœcitas.

DEUT. 28. 15, & seq. Quod si audire nolueris vocem Domini Dei tui Percutiat te Dominus amentia, & cœcitate, ac furore mentis, & palpes in meridie, sicut palpare solet cœcus in tenebris, & non dirigas vias tuas.

Psal. 17. 44. Evipies me de contradictionibus populi.

Psal. 68. 24, & seq. Obscurentur oculi eorum ne videant, & dorsum eorum semper incurva Fiat habitatio eorum deserta, & in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet: quoniam quem tu percussisti, persecuti sunt; & super dolorem vulnerum meorum addiderunt. Appone iniquitatem super iniquitatem eorum, & non intrens in justitiam tuam.

MATTH. 13. 13, & seq. Ideo in parabolis loquor eis: quia videntes non vident, & audientes non audiunt, neque intelligunt, Et adimpletur in eis propheta Isaiæ, dicens, Auditum audietis, & non intelligetis; & videntes videbitis, & non videbitis: incrassatum est enim cor populi hujus, & auribus graviter audierunt, & oculos suos clauserunt; ne quando videant oculis, & auribus audiant, & corde intelligant, & convertantur, & sanem eos. Et Marc. 4. 11, 12. Luc. 8. 10. Job. 12. 39, & seq. Act. 28. 25, & seq.

Matth. 15. 7. Hypocrita, bene prophetavit de vobis Isaias, dicens, Populus hic labiis me honorat, cor autem eorum longe est à me. Sine causa autem colunt me, docentes doctri-